

MISBRUGSANALYSER I URIN

Generelt

Formålet med undersøgelse er at konstatere, om der er indtaget vanedannende medicin eller misbrugsstoffer. Analyserne udføres på urin, primært fordi koncentrationen af de indtagne stoffer og/eller deres nedbrydningsprodukter/metabolitter normalt er betydeligt større i urinen end i blodet.

Prøvetagning

Prøven bør så vidt muligt afgives under opsyn. Herved minimeres risikoen for manipulation med prøven. Fuldt opsyn fordrer, at donor og prøvetager er af samme køn.

Er fuldt opsyn ikke muligt, bør toiletfaciliteterne være indrettet således, at donor ikke har adgang til vand, rengøringsmidler, sæbe m.m. Dette kan f.eks. sikres ved at hælde farve i toiletkummen og sætte husholdningsfilm hen over vasken, samt fjerne alt andet uvedkommende. Efterfølgende håndvask bør foretages udenfor prøveladningsrummet.

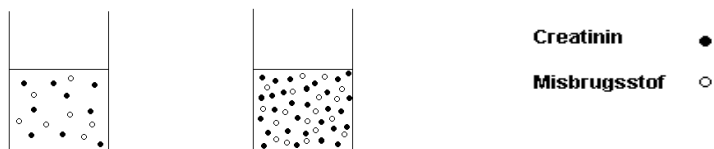
Prøven skal opsamles i et dertil indrettet engangsmateriale, som efterfølgende mærkes entydigt med donors fulde navn og CPR-nummer. Donor bør i videst muligt omfang selv håndtere prøven frem til forsegling, så der ikke efterfølgende hersker tvivl om, hvorvidt prøvetager har manipuleret med prøven.

Hvis prøven ligner rent vand, bør donor bedes om at aflægge en ny prøve (se nedenfor), og bør samtidig gøres opmærksom på at begrænse sit væskeindtag før prøveafgivelse.

Prøvens kvalitet

Prøvens kvalitet bør sikres ved vurdering af urinens udseende, bestemmelse af temperatur samt evt. pH-værdi og massefylde (urinstix).

Som minimum bør urinen have samme farve som tynd hyldeblomstesaft, dvs. svagt lysegul. Ligner prøven rent vand, er der stor sandsynlighed for, at det også er det. Meget fortyndede prøver har så lille en koncentration af stoffer – herunder evt. misbrugsstoffer – at selv de bedste laboratorieanalyser ikke har en chance for at påvise dem. Derfor er det spild af tid og penge at analysere sådanne tynde prøver (urin-kreatinin < 2 mmol/L). Måling af prøvens kreatinin-indhold er et indirekte mål for koncentrationen af øvrige stoffer i urinen.

Prøvens temperatur kontrolleres ved at mærke på beholderen, urinen er afgivet i, umiddelbart efter prøveafgivelse. Alternativt kan benyttes specielle bægre med indbygget termometer, så temperaturen direkte kan aflæses. Normalområdet for human urin er 32 - 38 °C.

Det er muligt at måle prøvens pH-værdi vha. urinstix. Tilsætning af kemikalier/salte/alkohol m.m. vil ændre urinens pH-værdi, og forsøg på manipulation kan dermed påvises. Normalområdet for human urin er pH 5 - 8,5.

Endeligt kan man som alternativ til visuel vurdering af prøvens farve/koncentration måle massefylden vha. urinstiks. Vand har en massefylde på 0,998 g/ml, mens human urin ligger mellem 1,005 og 1,030 g/mL.

Prøvemængde

Minimum 1 mL pr. rekvireret analyse.

Forsendelse

Prøverne tåler transport ved stuetemperatur eller kan opbevares ved + 4 °C. Kan sendes alle dage til:

Bispebjerg og Frederiksberg Hospitaler
Klinisk Biokemisk Afdeling
Bispebjerg Bakke 23
2400 København NV

Rekviritionssedler og prøveemballage kan rekvireres på Klinisk Biokemisk Afdeling, tlf.: 35 31 26 43